

ALTINCI KİTAP Sigorta Hukuku

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

A) Sigorta sözleşmesi

I. Temel kavramlar

1. Tanım

Madde 1401 - (1) Sigorta öyle bir sözleşmedir ki, bununla sigortacı bir prim karşılığında, bir kimsenin para ile ölçülebilir bir menfaatini zarara uğratan tehlikenin (rizikonun) meydana gelmesi hâlinde bunu tazmin etmeyi ya da bir veya bir kaç kimsenin hayat süreleri sebebiyle ya da hayatlarında gerçekleşen bazı olaylar dolayısıyla bir para ödemeyi veya diğer edimlerde bulunmayı yükümlenir.

(2) Ruhsatsız bir şirket ile, onun bu durumunu bilerek yapılan sigorta sözleşmeleri hakkında Borçlar Kanununun 504 ve 505'inci maddeleri uygulanır. Türkiye'de yerleşik olmayan sigorta şirketleriyle kurulan sigorta sözleşmeleri bu hükümden ayraktır.

2. Karşılıklı sigorta

Madde 1402 - (1) Birden çok kişinin birleşerek, içlerinden herhangi birinin, belli bir rizikonun gerçekleşmesi durumunda doğacak zararlarını tazmin etmeyi borçlanmaları karşılıklı sigortadır. Karşılıklı sigorta faaliyeti ancak kooperatif şirket şeklinde yürütülebilir.

3. Reasürans (tekrar sigorta)

Madde 1403 - (1) Sigortacı, sigorta ettiği menfaati, dilediği şartlarla, tekrar sigorta ettirebilir.

(2) Reasürans, sigortacının, sigorta ettirene karşı borç ve yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz; sigorta ettirene, tekrar sigorta yapana karşı, doğrudan dava açmak ve istemde bulunma haklarını vermez.

4. Geçerli olmayan sigorta

Madde 1404 - (1) Sigorta ettirenin veya sigortalının, kanunun emredici hükümlerine, ahlâka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı bir fiilinden doğabilecek bir zararını güvence altına almak amacıyla sigorta yapılamaz.

II. Hükümler

1. Sözleşmenin kurulması sırasında susma

Madde 1405 - (1) Sigortacı ile sigorta sözleşmesi yapmak isteyen kişinin, sözleşmenin kurulması için verdiği teklifnâme, teklifnâme tarihinden itibaren otuz gün içinde reddedilmemişse sigorta sözleşmesi kurulmuş sayılır.

(2) Teklifnâmenin verilmesi sırasında yapılmış ödemeler, sözleşmenin kurulmasından sonra prim olarak kabul edilir veya ilk prime sayılır. Bu ödemeler, sözleşme kurulmadığı takdirde, kesinti yapılmadan, faiziyle birlikte geri verilir.

(3) 1481 inci madde hükmü saklıdır.

2. Temsil

a) Genel olarak

Madde 1406 - (1) Bir kişi, diğer bir kişinin adına onu temsilen sigorta sözleşmesini yapabilir; temsilci yetkisiz ise, ilk sigorta döneminin primlerinden sorumlu olur.

(2) Adına sigorta sözleşmesi yapılan kişi, rizikonun gerçekleşmesinden önce veya 1458'inci madde hükmü saklı kalmak üzere, riziko gerçekleşince de, sözleşmeyi sonradan onayabilir.

(3) Başkasının adına kurulduğu anlaşılmayan veya yetkisiz kurulan sözleşme, menfaati bulunması şartıyla, temsilci adına yapılmış sayılır.

b) Talimat bulunmaması

Madde 1407 - (1) Temsilci, sigorta ettiren tarafından, sigorta şartlarıyla ilgili herhangi bir talimat verilmemişse, sigorta sözleşmesini, sözleşmenin yapıldığı yerdeki mütad şartlara göre kurar.

3. Sigorta menfaatinin yokluğu

Madde 1408 - (1) Sigorta sözleşmesinin kurulması anında, sigortalanan menfaat mevcut değilse, sigorta sözleşmesi geçersizdir. Kurulma sırasında varolan menfaat, sözleşmenin süresi içinde ortadan kalkarsa, sözleşme o anda geçersiz olur.

(2) 1470 inci madde hükmü saklıdır.

4. Sigortanın kapsamı

Madde 1409 - (1) Sigortacı, sözleşmede öngörülen rizikonun gerçekleşmesinden doğan zarardan veya bedelden sorumludur.

(2) Sözleşmede öngörülen rizikolardan herhangi birinin veya bazılarının sigorta kapsamı dışında kaldığını ispat yükü sigortacıya aittir.

5. Sigorta süresi

Madde 1410 - (1) Süre, sözleşmeyle kararlaştırılmamış ise, taraf iradeleri, yerel teamül ile hâl ve şartlar gözönünde bulundurularak, mahkemece belirlenir.

6. Sigorta dönemi

Madde 1411 - (1) Prim daha kısa zaman dilimlerine göre hesaplanmamış ise, bu Kanuna göre sigorta dönemi bir yıldır.

7. Sigorta ettiren dışındakilerin bilgisi ve davranışı

Madde 1412 - (1) Kanunda sigorta ettirenin bilgisine ve davranışına hukukî sonuç bağlanan durumlarda, sigortadan haberi olması şartı ile, sigortalının, temsilci söz konusu ise temsilcinin, can sigortalarında da lehdarın bilgisi ve davranışı da dikkate alınır.

8. Fesih ve cayma

a) Olağanüstü durumlarda fesih

Madde 1413 - (1) Sigortacının, konkordato ilân etmesi, ilgili sigorta dalına ilişkin ruhsatının iptâl edilmesi veya sözleşme yapma yetkisinin kaldırılması gibi hâllerde; sigorta ettiren, bu olguları öğrendiği tarihten itibaren bir ay içinde sigorta sözleşmesini feshedebilir.

(2) Primlerin tamamını ödememişken sigorta ettiren konkordato ilân etmişse, sigortacı, bunu öğrendiği tarihten itibaren, bir aylık bildirim süresine uyarak, sigorta sözleşmesini feshedebilir.

(3) Zorunlu sigortalar ile prim ödemesinden muaf hâle gelmiş can sigortalarına ikinci fıkra uygulanmaz.

b) Sigorta priminin arttırılmasında fesih

Madde 1414 - (1) Sigortacı, sigorta güvencesinin kapsamında değişiklik yapmadan, ayarlama şartına dayanarak primi yükseltirse, sigorta ettiren, sigortacının bildirimini aldığı tarihten itibaren bir ay içinde sözleşmeyi feshedebilir.

c) Kısmî fesih ve cayma

Madde 1415 - (1) Sigortacının sigorta sözleşmesini, bazı hükümlerine özgüleyerek feshetmesi veya ondan cayması haklı sebeplere dayanıyorsa sigortacının sözleşmeyi geri kalan hükümlerle, aynı şartlarla yapmayacağı durumdan anlaşılıyorsa, sigortacı sözleşmenin tamamını feshedebilir veya ondan cayabilir.

(2) Sigortacı sözleşmeyi kısmen feshetmiş veya ondan caymışsa, sigorta ettiren sözleşmenin tamamını feshedebilir veya ondan cayabilir.

9. Tebliğler ve bildirimler

Madde 1416 - (1) Sigorta ettiren tarafından yapılacak tebliğler ve bildirimler sigortacıya veya sözleşmeyi kuran acenteye; sigortacı tarafından yapılan tebliğler ve bildirimler ise, sigorta ettirenin veya gerektiğinde sigortalının ya da lehdarın sigortacıya bildirilmiş son adreslerine yapılır.

10. Olağanüstü durumlar

a) Tarafların aczi, takibin semeresiz kalması

Madde 1417 - (1) Sigorta ettiren, aciz hâline düşen veya hakkında yapılan takip semeresiz kalan sigortacıdan, taahhüdünün yerine getirileceğine ilişkin güvence isteyebilir. Bu istemden itibaren bir hafta içinde güvence verilmemiş ise sigorta ettiren sözleşmeyi feshedebilir.

(2) Primin ödenmesinden önce acze düşen, iflâs eden veya hakkında yapılan takip semeresiz kalan sigorta ettirene, sigortacının istemiyle, aynı şartlarla, birinci fıkra hükmü uygulanır.

b) Sigortacının iflâsı

Madde 1418 - (1) Sigortacının iflâsı hâlinde sigorta sözleşmesi sona erer. Sigortacının iflâsından önce ödenmeyen tazminatlar, özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, önce Sigorta Murakabe Kanunu gereğince sigortacı tarafından ayrılması gereken teminatlardan, sonra iflâs masasından karşılanır.

(2) Hak sahipleri iflâs masasına İcra ve İflâs Kanununun 206'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen üçüncü sırada katılır.

11. Prim iadesi

Madde 1419 - (1) Sigorta sözleşmesi sona erdiği takdirde, Kanunda aksi öngörülmemişse, işlemeyen günlere ait ödenmiş primler sigorta ettirene geri verilir.

12. Zamanaşımı

Madde 1420 - (1) Sigorta sözleşmesinden doğan bütün istemler, alacağın muaccel olduğu tarihten başlayarak iki yıl ve 1482'nci madde hükmü saklı kalmak üzere, sigorta tazminatına ve sigorta bedeline ilişkin istemler her hâlde rizikonun gerçekleştiği tarihten itibaren altı yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

(2) Diğer kanunlardaki hükümler saklıdır.

III. Tarafların borç ve yükümlülükleri

1. Sigortacının borç ve yükümlülükleri

a) Rizikoyu taşıma yükümlülüğü

aa) Genel olarak

Madde 1421 - (1) Aksine sözleşme yoksa, sigortacının sorumluluğu primin veya ilk taksidinin ödenmesi ile başlar; kara ve denizde eşya taşıma işlerine ilişkin sigortalarda, sigortacı sözleşmenin kurulmasıyla sorumlu olur.

(2) 1430 uncu madde hükmü saklıdır.

bb) İmkânsızlık

Madde 1422 - (1) Sigortacının sorumluluğu başlamadan, sigorta ettirenin, sigortalının ve can sigortalılarında ayrıca lehdarın, filleri ve etkileri olmaksızın rizikonun gerçekleşmesi imkânsızlaşmışsa, sigortacı prime hak kazanamaz.

b) Aydınlatma yükümlülüğü

Madde 1423 - (1) Sigortacı ve acentesi sigorta sözleşmesinin kurulmasından önce, yapılacak sözleşmeye ilişkin tüm önemli bilgileri, sigortalının haklarını, Borçlar Kanununun 107 nci maddesinin uygulanması öngörülmüşse bunu, sigorta ettirene yazılı olarak bildirir; ayrıca, poliçeden bağımsız

olarak sözleşme süresince, sigorta ilişkisi bakımından önemli sayılabilecek olayları ve gelişmeleri sigortalıya yazılı olarak açıklar.

(2) Aydınlatma açıklamasının verilmemesi hâlinde, sigorta ettiren, sözleşmenin kurulmasına ondört gün içinde itiraz etmemişse, sözleşme poliçede yazılı şartlarla kurulmuş olur. Aydınlatma açıklamasının verildiğinin ispatı sigortacıya aittir.

(3) Hazine Müsteşarlığı, çeşitli ülkelerin ve özellikle Avrupa Birliği'nin düzenlemelerini dikkate alarak, tüketiciyi aydınlatma açıklamasının şeklini ve içeriğini belirler.

c) *Sigorta poliçesi verme yükümlülüğü*

aa) Genel olarak

Madde 1424 - (1) Sigortacı; sigorta sözleşmesi kendisi veya acentesi tarafından kurulmuşsa, sözleşmenin kurulmasından itibaren yirmidört saat, diğer hâllerde onbeş gün içinde, yetkililerce imzalanmış bir poliçeyi sigorta ettirene vermekle yükümlüdür. Sigortacı poliçenin geç verilmesinden doğan zarardan sorumludur.

(2) Sigorta ettiren poliçesini kaybederse, gideri kendisine ait olmak üzere, yeni bir poliçe verilmesini sigortacıdan isteyebilir.

(3) Poliçenin verilmediği hâllerde, sözleşmenin ispatı genel hükümlere tâbidir.

bb) İçerik

Madde 1425 - (1) Sigorta poliçesi, tarafların haklarını, temerrüde ilişkin hükümler ile genel ve varsa özel şartları içerir, rahat ve kolay okunacak biçimde düzenlenir.

(2) Poliçenin ve zeyilnâmenin eklerinin içeriği teklifnâmeden veya kararlaştırılan hükümlerden farklıysa, anılan belgelerde yer alıp teklifnâmeden değişik olan ve sigorta ettirenin, sigortalının ve lehdarın aleyhine öngörülmüş bulunan hükümler geçersizdir.

(3) Kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça, genel şartlarda sigorta ettirenin, sigortalının veya lehdarın lehine olan bir değişiklik hemen ve doğrudan uygulanır. Ancak, bu değişiklik ek prim alınmasını gerektiriyorsa, sigortacı değişiklikten itibaren sekiz gün içinde prim farkı isteyebilir. İstenilen prim farkının sekiz gün içinde kabul edilmemesi hâlinde sözleşme eski genel şartlarla devam eder.

d) *Giderleri ödeme borcu*

Madde 1426 - (1) Sigortacı, sigorta ettiren, sigortalı ve lehdar tarafından, rizikonun, tazminatın yahut bedel ödeme borcunun kapsamının belirlenmesi amacıyla yapılan akla yatkın giderleri, bunlar faydasız kalmış olsalar bile, ödemek zorundadır.

(2) Eksik sigortanın yapıldığı hâllerde 1462'nci madde hükmü kıyas yolu ile uygulanır.

e) *Tazminat ödeme borcu*

aa) Genel olarak

Madde 1427 - (1) Aynen tazmine ilişkin sözleşme yoksa sigorta tazminatı nakden ödenir.

(2) Sigorta tazminatı veya bedeli, rizikonun gerçekleşmesinin ardısıra ve sigortacının edimine ilişkin araştırmalar bitince ve her hâlde 1446'ncı maddeye göre yapılacak bildirimden otuz gün sonra muaccel olur. Can sigortaları için bu süre onbeş gündür. Sigortacıya yüklenemeyen bir kusurdan dolayı inceleme gecikmiş ise süre işlemez.

(3) Araştırmalar, 1446'ncı maddeye göre yapılacak bildirimden başlayarak üç ay içinde tamamlanmamışsa; sigortacı, tazminata veya bedele sayılıp düşülmek üzere, poliçe bedelinin yüzde yirmibeşini avans olarak öder. Kısmî hasar hâlinde ve eksik sigortada avans poliçe bedelinin yüzde onbeşidir.

(4) Borç muaccel olunca, sigortacı ihtara gerek kalmaksızın temerrüde düşer.

(5) Sigortacının temerrüt faizi ödeme borcundan kurtulmasını öngören sözleşmeler geçersizdir.

bb) Kısmî tazminat ödemeleri

Madde 1428 - (1) Sorumluluk sigortası dışındaki sigortalarda, aksine sözleşme yoksa, sigorta süresi içinde yapılan kısmî tazminat ödemeleri sigorta bedelinden düşülür.

(2) Kısmî zarar hâllerinde taraflar sigorta sözleşmesini feshedebilirler. Ancak, sigortacı fesih hakkını, kısmî tazminat ödemesinden sonra kullanabilir.

cc) Rizikonun gerçekleşmesinde kusur

Madde 1429 - (1) Sigortacı, aksine sözleşme yoksa, sigorta ettirenin, sigortalının, lehdarın ve bunların, hukuken fiillerinden sorumlu buldukları kişilerin kusurlarından kaynaklanan zararları tazmin ile yükümlüdür. Sigorta ettiren, sigortalı ve tazminat ödenmesini sağlamak amacıyla bunların hukuken fiillerinden sorumlu oldukları kişiler, rizikonun gerçekleşmesine kasten sebep oldukları takdirde, sigortacı tazminat borcundan kurtulur ve aldığı primleri geri vermez.

(2) 1495, 1503 ve 1504 üncü maddenin ikinci fıkrası hükmü saklıdır.

2. Sigorta ettirenin borç ve yükümlülükleri

a) *Prim ödeme borcu*

aa) Genel olarak

Madde 1430 - (1) Sigorta ettiren, sözleşmeyle kararlaştırılan primi ödemekle yükümlüdür. Aksine sözleşme yoksa sigorta primi peşin ödenir. Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

(2) Sigorta primi nakden ödenir. İlk taksidin nakden ödenmesi şartıyla, sonraki primler için kambiyo senedi verilebilir; bu hâlde, ödeme kambiyo senedinin tahsil ile gerçekleşir.

(3) Sigorta ettiren, sigortacının sorumluluğu başlamadan önce, kararlaştırılmış primin yarısını ödeyerek sözleşmeden cayabilir. Sözleşmeden kısmî cayma hâlinde, sigorta ettirenin ödemekle yükümlü olduğu prim, cayılan kısma ilişkin primin yarısıdır.

bb) Ödeme zamanı

Madde 1431 - (1) Sigorta priminin tamamının taksitle ödenmesi kararlaştırılmışsa, ilk taksidin sözleşme yapılır yapılmaz ve poliçenin teslimi karşılığında ödenmesi gerekir. Karada ve denizde eşya taşıma işlerine ilişkin sigortalarda sigorta primi, poliçe henüz düzenlenmemiş olsa bile, sözleşmenin kurulduğu anda ödenir.

(2) İzleyen taksitlerin ödeme zamanı, miktarı ve priminin vadesinde ödenmemesinin sonuçları, poliçe ile birlikte yazılı olarak sigorta ettirene bildirilir veya bu şartlar poliçe üzerine yazılır.

(3) Sigorta priminin taksitle ödenmesinin kararlaştırıldığı hâllerde, riziko gerçekleşince, ödenecek tazminata veya bedele ilişkin primlerin tümü muaccel olur.

(4) Başkası lehine yapılan sigortada, prim borcu için sigorta ettirenin aleyhine yapılan takip semeresiz kalmışsa, zarar sigortalarında sigortalı, can sigortalarında lehdar, bu durumun sigortacı tarafından kendilerine bildirilmesi hâlinde, primi ödemeyi üstlenirlerse sözleşme bu kişilerle devam eder; aksi hâlde, sigortacı sigorta ettirene karşı haiz olduğu hakları kullanır.

(5) Sigortacı prim alacağını, 1480 inci madde hükmü saklı kalmak üzere ödenecek tazminattan veya bedelden düşebilir. Bu hâlde, Borçlar Kanununun 111 inci maddesi hükmü sigorta sözleşmeleri hakkında uygulanmaz.

cc) Ödeme yeri

Madde 1432 - (1) Sigorta primi, sigorta ettirenin, sözleşmede gösterilen adresinde ödenir. Sözleşmede başka bir ödeme yeri gösterilmiş olmasına rağmen, sigorta primi fiilen sigorta ettirenin gösterdiği adreste ödenegelmekte ise, bu ödeme yerine ilişkin söz konusu şart yok sayılır.

dd) Primin İndirilmesi

Madde 1433 - (1) Primi etkileyen sebeplerde, rizikonun hafiflemesini gerektiren değişiklikler meydana gelmişse, prim indirilir ve gereğinde geri verilir.

(2) Sözleşmede öngörülen yüksek primin, sigorta ettirenin, rizikoyu ağırlaştırarak sebeplere ilişkin olarak bildirdiği hususlardaki yanlışlıklardan kaynaklanması hâlinde birinci fıkraya hükmü geçerlidir.

ee) Temerrüt

Madde 1434 - (1) 1431 inci maddeye uygun olarak istenilen sigorta primini ödemeyen sigorta ettiren mütemerrit olur.

(2) İlk taksidi veya tamamı bir defada ödenmesi gereken prim, zamanında ödenmemişse, sigortacı, ödeme yapılmadığı sürece, sözleşmeden üç ay içinde cayabilir. Bu süre, vadeden başlar. Prim alacağı, muacceliyet gününden itibaren üç ay içinde dava veya takip yoluyla istenmemiş olması hâlinde, sözleşmeden cayılmış olunur.

(3) İzleyen primlerden herhangi biri zamanında ödenmez ise, sigortacı sigorta ettirene, noter aracılığı veya iadeli taahhütlü mektupla on günlük süre vererek borcunu yerine getirmesini, aksi hâlde, süre sonunda, sözleşmenin feshedilmiş sayılacağını ihtar eder. Bu sürenin bitiminde borç ödenmemiş ise sigorta sözleşmesi feshedilmiş olur. Sigortacının, sigorta ettirenin temerrüdü nedeniyle Borçlar Kanunundan doğan diğer hakları saklıdır.

(4) Bir sigorta dönemi içinde sigorta ettirene iki defa ihtar gönderilmişse sigortacı, sigorta döneminin sonunda hüküm doğurmak üzere sözleşmeyi feshedebilir. Can sigortalarında indirime ilişkin hükümler saklıdır.

(5) Şartların gerçekleşmesi hâlinde Borçlar Kanununun 107 nci maddesi hükmü uygulanır.

b) *Beyan yükümlülüğü*

aa) Sözleşmenin kurulmasında

aaa) Genel olarak

Madde 1435 - (1) Sigorta ettiren sözleşmenin kurulması sırasında bildiği veya bilmesi gereken tüm önemli hususları sigortacıya bildirmekle yükümlüdür. Sigortacıya bildirilmeyen, eksik veya yanlış bildirilen hususlar, sözleşmenin yapılmamasını veya değişik şartlarda yapılmasını gerektirecek nitelikte ise, önemli kabul edilir. Sigortacı tarafından yazılı veya sözlü olarak sorulan hususlar, aksi ispat edilinceye kadar önemli sayılır.

bbb) Yazılı sorular

Madde 1436 - (1) Sigortacı sigorta ettirene, cevaplaması için sorular içeren bir liste vermişse, sunulan listede yer alan sorular dışında kalan hususlara ilişkin olarak sigorta ettirene hiçbir sorumluluk yüklenemez; meğerki, sigorta ettiren önemli bir hususu kötünîyetle saklamış olsun.

(2) Sigortacı, liste dışında öğrenmek istediği hususlar varsa, bunlar hakkında da soru sorabilir. Söz konusu soruların da yazılı ve açık olmaları gerekir. Sigorta ettiren bu soruları cevaplamakla yükümlüdür.

ccc) Bağlantı

Madde 1437 - (1) Tazminat ve bedel ödemelerinde, bildirilmeyen veya yanlış bildirilen bir husus ile rizikonun gerçekleşmesi arasındaki bağlantı, 1439'uncu maddede öngörülen kurallar uyarınca dikkate alınır.

ddd) Sigortacı tarafından gerçek durumun bilinmesi

Madde 1438 - (1) Bildirilmeyen veya yanlış bildirilen bir hususun ya da olgunun gerçek durumu sigortacı tarafından biliniyorsa, sigortacı beyan yükümlülüğünün ihlâl edilmiş olduğunu ileri sürerek sözleşmeden cayamaz. İspat yükü sigorta ettirene aittir.

eee) Yaptırım

Madde 1439 - (1) Sigortacı için önemli olan bir husus bildirilmemiş veya yanlış bildirilmiş olduğu takdirde, sigortacı 1440 inci maddede belirtilen süre içinde sözleşmeden cayabilir veya prim farkı isteyebilir. İstenilen prim farkının sekiz gün içinde kabul edilmemesi hâlinde, sözleşmeden

cayılmış kabul olunur. Önemli olan bir hususun sigorta ettirenin kusuru sonucu öğrenilememiş olması veya sigorta ettiren tarafından önemli sayılmaması durumu değiştirmez.

(2) Rizikonun gerçekleşmesinden sonra, sigorta ettirenin kusuru ile beyan yükümlülüğü ihlâl edildiği takdirde, bu ihlâl tazminatın veya bedelin miktarına yahut rizikonun gerçekleşmesine etki edebilecek nitelikte ise, kusurun derecesine göre tazminattan indirim yapılır. Sigorta ettirenin kusuru kast derecesinde ise, beyan yükümlülüğünün ihlâli ile gerçekleşen riziko arasında bağlantı varsa, sigortacının tazminat veya bedel ödeme borcu ortadan kalkar; bağlantı yoksa, sigortacı ödenen primle ödenmesi gereken prim arasındaki oranı dikkate alarak sigorta tazminatını veya bedelini öder.

fff) Caymanın şekli ve süresi

Madde 1440 - (1) Caymanın, sigorta ettirene bir beyanla yöneltilmesi şarttır.

(2) Cayma, yedi gün içinde sigorta ettirene bildirilir. Bu süre sigortacının bildirim yükümlülüğünün ihlâl edilmiş olduğunu öğrendiği tarihten itibaren başlar.

ggg) Caymanın hükümleri

Madde 1441 - (1) Cayma hâlinde, sigorta ettiren kasıtlı ise, sigortacı rizikoyu taşıdığı süreye ait primlere hak kazanır.

hhh) Cayma hakkının düşmesi

Madde 1442 - (1) Cayma hakkı aşağıdaki hâllerde kullanılamaz:

a) Cayma hakkının kullanılmasından açık veya örtülü bir şekilde vazgeçilmişse.

b) Caymaya yol açan ihlâle sigortacı sebebiyet vermişse.

c) Sigortacı, sorularından bazıları cevapsız bıraktığı hâlde sözleşmeyi kurmuşsa.

bb) Teklifin yapılması ile kabulü arasındaki değişiklikleri beyan yükümlülüğü

Madde 1443 - (1) Teklifin yapılması ile kabulü arasındaki değişiklikler hakkında sözleşmenin kurulmasındaki beyan yükümlülüğüne ilişkin madde hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

cc) Sözleşme süresi içinde

aaa) Genel olarak

Madde 1444 - (1) Sigorta ettiren, sözleşmenin kurulmasından sonra, sigortacının izni olmadan rizikoyu veya mevcut durumu ağırlaştırarak tazminat tutarının artmasını etkileyici davranış ve işlemlerde bulunamaz.

(2) Sigorta ettiren veya onun izniyle başkası, rizikonun gerçekleşmesi veya mevcut şartların ağırlaşması olasılığını etkileyici işlemlerde bulunursa yahut sözleşme kurulurken açıkça riziko ağırlaşması olarak kabul edilmiş bulunan hususlardan biri gerçekleşirse derhal; bu işlemler bilgisi dışında yapılmışsa, bu hususu öğrendiği tarihten itibaren en geç sekiz gün içinde durumu sigortacıya bildirir.

bbb) Sigortacının hakları

Madde 1445 - (1) Sigortacı sözleşmenin süresi içinde, rizikonun gerçekleşmesi veya mevcut şartların ağırlaşması olasılığını ya da sözleşmede riziko ağırlaşması olarak kabul edilebilecek olayların varlığını öğrendiği takdirde, bu tarihten itibaren bir ay içinde sözleşmeyi feshedebilir veya prim farkı isteyebilir. Farkın sekiz gün içinde kabul edilmemesi hâlinde sözleşme feshedilmiş sayılır.

(2) Değişikliklerin yapılmasından önceki duruma dönüldüğü takdirde fesih hakkı kullanılamaz.

(3) Süresinde kullanılmayan fesih ve prim farkını isteme hakkı düşer.

(4) Rizikonun artmasına, sigortacının menfaati ile ilişkili bir husus, sigortacının sorumlu olduğu bir olay veya insanî bir görevin yerine getirilmesi ve hayat sigortalarında da sigortalının sağlık durumunda meydana gelen değişiklikler sebep olmuşsa, birinci ilâ üçüncü fıkra hükümleri uygulanmaz.

(5) Rizikonun gerçekleşmesinden sonra sigorta ettirenin kusuru belirlendiği ve değişikliklere ilişkin beyan yükümlülüğünün ihlâl edildiği saptandığı takdirde, sözkonusu ihlâl tazminat miktarına

veya bedele ya da rizikonun gerçekleşmesine etki edebilecek nitelikte ise, kusurun derecesine göre, tazminattan veya bedelden indirim yapılır. Sigorta ettirenin kusuru kast derecesinde ise meydana gelen değişiklik ile gerçekleşen riziko arasında bağlantı varsa, sigortacı sözleşmeyi feshedebilir. Bu durumda sigorta tazminatı veya bedeli ödenmez. Bağlantı yoksa, sigortacı ödenen primle ödenmesi gereken prim arasındaki oranı dikkate alarak sigorta tazminatını veya bedelini öder.

(6) Sigortacı, rizikonun gerçekleşmesinden önce, sigorta ettirenin beyan borcunu kasıtlı olarak ihlâl ettiğini öğrenince, birinci fıkraya göre sözleşmeyi feshetse bile, değişikliğin meydana geldiği sigorta dönemine ait prime hak kazanır.

(7) Sigortacıya tanınan feshin bildirim süresi veya feshin hüküm ifade etmesi için verilen süre içinde, yapılan değişiklik ile bağlantılı olarak rizikonun gerçekleşmesi hâlinde, sigorta tazminatı veya bedeli ödenen primle ödenmesi gereken prim arasındaki oran dikkate alınarak hesaplanır.

dd) Riziko gerçekleştiğinde

Madde 1446 - (1) Sigorta ettiren, rizikonun gerçekleştiğini öğrenince durumu gecikmeksizin sigortacıya bildirir.

(2) Rizikonun gerçekleştiğine ilişkin bildirim yapılmaması veya geç yapılması, ödenecek tazminatta veya bedelde artışa neden olmuşsa, kusurun ağırlığına göre, tazminattan veya bedelden indirim yoluna gidilir.

(3) Sigortacı rizikonun gerçekleştiğini daha önce fiilen öğrenmişse, ikinci fıkra hükmünden yararlanamaz.

c) *Bilgi verme ve araştırma yapılmasına izin verme yükümlülüğü*

Madde 1447 - (1) Sigorta ettiren, rizikonun gerçekleşmesinden sonra, sözleşme uyarınca veya sigortacının istemi üzerine, rizikonun veya tazminatın kapsamının belirlenmesinde gerekli ve sigorta ettirenden beklenebilecek olan her türlü bilgi ile belgeyi sigortacıya makûl bir süre içinde sağlamak zorundadır. Ayrıca, sigorta ettiren, aldığı bilgi ve belgenin niteliğine göre, rizikonun gerçekleştiği veya ilgili yerlerde sigortacının inceleme yapmasına izin vermekle ve kendisinden beklenen uygun önlemleri almakla yükümlüdür.

(2) Bu yükümlülüğün ihlâl edilmesi sebebiyle ödenecek tutar artarsa, kusurun ağırlığına göre tazminattan indirim yapılır.

d) *Zararı önleme, azaltma ve sigortacının rücu haklarını koruma yükümlülüğü*

Madde 1448 - (1) Sigorta ettiren, rizikonun gerçekleştiği veya gerçekleşme olasılığının yüksek olduğu durumlarda, zararın önlenmesi, azaltılması, artmasına engel olunması veya sigortacının üçüncü kişilere olan rücu haklarının korunabilmesi için, olanaklar ölçüsünde önlemler almakla yükümlüdür. Sigorta ettiren, sigortacının bu konudaki talimatlarına olabildiğince uymak zorundadır. Birden çok sigortacının varlığı ve bunların birbirlerine aykırı talimatlar vermeleri hâlinde, sigorta ettiren, bu talimatlardan zararın azaltılması ve rücu haklarının korunması bakımından en uygun olanını dikkate alır.

(2) Bu yükümlülüğe aykırılık sigortacı aleyhine bir durum yaratmışsa, kusurun ağırlığına göre tazminattan indirim yapılır.

(3) Sigortacı sigorta ettirenin birinci fıkra gereğince yaptığı makûl giderleri, bunlar faydasız kalmış olsalar bile, sigorta tazminatından veya bedelinden ayrı olarak tazmin etmekle yükümlüdür. Eksik sigortanın yapıldığı hâllerde 1462'nci madde hükmü kıyas yoluyla uygulanır.

(4) Sigortacı, sigorta ettirenin istemi üzerine giderlerin karşılanması amacıyla gerekli tutarı avans olarak ödemek zorundadır.

e) *Sözleşmede öngörülen yükümlülüklerin ihlali*

Madde 1449 - (1) Sigortacıya karşı yerine getirilmesi gereken ve sözleşmeden doğan bir yükümlülüğün ihlâlî hâlinde, bu kanunda ve diğer kanunlarda yer alan özel düzenlemeler hariç olmak üzere, sigortacının sözleşmeyi kısmen veya tamamen feshederek ifadan kurtulabileceğine ilişkin hükümler, ihlâlde kusur bulunmaması hâlinde sonuç doğurmaz.

(2) İhlâl kusura dayandığı takdirde, durumun öğrenildiği tarihten itibaren bir ay içinde kullanılmayan fesih hakkı düşer; meğerki, kanun farklı bir süre öngörmüş olsun.

(3) Sigortacı ihlâlin, rizikonun gerçekleşmesine ve sigortacının yerine getirmesi gereken edimin kapsamına etki etmediği durumlarda, sözleşmeyi feshedemez.

B) Kanun hükümlerinin uygulama alanı

Madde 1450 - (1) Sosyal güvenlik kurumları ile yapılan sözleşmeler hakkında, kendi kanunlarında aksine hüküm bulunmadıkça, bu kanun hükümleri uygulanmaz.

C) Sigorta sözleşmeleri hakkında uygulanacak hükümler

Madde 1451 - (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde sigorta sözleşmesi hakkında Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

D) Koruyucu hükümler

Madde 1452 - (1) 1404 ve 1408'inci madde hükümleriyle ve 1429'uncu maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı sözleşmeler geçersizdir.

(2) 1418 ve 1420 nci madde hükümleri ile 1430 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmüne aykırı sözleşme şartları geçersizdir.

(3) 1405, 1409, 1413 ilâ 1417, 1419, 1421, 1422 ilâ 1426'ncı madde hükümleri; 1427 nci maddenin ikinci ilâ beşinci fıkraları; 1428'inci madde hükmü, 1430 uncu maddenin birinci ve üçüncü fıkraları, 1431 inci maddenin birinci, ikinci ve dördüncü fıkrası hükümleri ve 1433 ilâ 1449'uncu madde hükümleri, sigorta ettiren, sigortalı ve lehdar aleyhine değiştirilemez; değiştirilirse bu Kanun hükümleri uygulanır.

İKİNCİ KISIM

Sigorta Türlerine İlişkin Özel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Zarar Sigortaları

A) Mal sigortaları

I. Menfaat ve kapsam

1. Genel olarak

Madde 1453 - (1) Rizikonun gerçekleşmemesinde menfaati bulunanlar, bu menfaatlerini mal sigortası ile güvence altına alabilirler.

(2) Rizikonun gerçekleşmesi sonucu doğan kazanç kaybı ile sigorta edilen malın ayıbından doğan hasarlar, aksine sözleşme yoksa, sigorta kapsamında değildir. Mal bağlamında kazancın, akla yatkın sınırı aşan kısmı sigorta edilemez.

(3) Mal sigortası niteliğindeki grup sigortalarında; mal girmesi veya çıkması sebebiyle mal topluluğunda değişiklikler meydana gelmiş olsa bile, sözleşme bütün hükümleriyle geçerlidir.

(4) Mal topluluğu için yapılan mal sigortası, topluluğa dâhil münferit parçaları da kapsar.

2. Başkası lehine sigorta

Madde 1454 - (1) Sigorta ettiren, üçüncü bir kişinin menfaatini, onun adını belirterek veya belirtmeyerek, sigorta ettirebilir. Sigorta sözleşmesinden doğan haklar sigortalıya aittir. Sigortalı, aksine sözleşme yoksa, sigorta tazminatının ödenmesini sigortacıdan isteyebilir ve onu dava edebilir.

(2) Üçüncü kişinin adının belirtildiği durumlarda, duraksama hâlinde, sigorta ettirenin, üçüncü kişinin temsilcisi olarak değil, kendi adına fakat üçüncü kişi lehine hareket ettiği kabul edilir.

(3) Sözleşmede, sigortanın kimin menfaati için yaptırıldığı açık da bırakılabilir. "Kimin olacağı onun (ilgisinin) lehine" yapılan böyle bir sigortanın, üçüncü kişi lehine yaptırıldığı anlaşılırsa, ikinci fıkra hükmü uygulanır.

3. Müşterek menfaatlerin sigortası

Madde 1455 - (1) Bir malın veya o mala ilişkin bir hakkın yalnız bir kısmında menfaat sahibi olan kişi, kendisine ait kısımdan fazlasını da sigorta ettirmişse, sigortanın bu fazlaya ilişkin kısmı, sigorta ettirenle aynı menfaati olanlar lehine yapılmış sayılır.

4. Menfaat üzerinde sınırlamalar

a) Sınırlı aynî hak

Madde 1456 - (1) Sınırlı aynî hak ile yüklü bir mal üzerindeki, malike ait menfaat sigortalandığı takdirde, kanunda aksi öngörülmemişse, sınırlı aynî hak sahibinin hakkı sigorta tazminatı üzerinde de devam eder.

(2) Sigortacıya, mal üzerinde sınırlı aynî hak bulunduğu bildirildiği takdirde, aynî hak sahiplerinin izni bulunmadıkça, sigortacı sigorta tazminatını sigortalıya ödeyemez. Aynî hakkın sicille alenileştiği veya sigortacının bunu bildiği durumlarda bildirim gerek yoktur. Sigortalı menfaate konu malın tamiri veya eski hâline getirilmesi amacıyla ve güvence gösterilmesi şartıyla, tazminat sigortalıya ödenebilir.

(3) İkinci fıkra hükmüne aykırı hareket eden sigortacı, sınırlı aynî hak sahipleri ödemeye sonradan yazılı onay verdikleri takdirde, bunlara karşı sorumluluktan kurtulur.

(4) Sigortacı, sigorta ettirenin prim ödeme borcunda temerrüde düştüğünü ve prim farkı istemi dolayısıyla sigorta ettirene ihtarda bulunduğunu, aynî hakkını kendisine bildirmiş olan ve kendisi tarafından bilinen aynî hak sahiplerine de bildirir.

(5) Sigorta ettiren veya sigortacı tarafından sözleşme feshedildiğinde veya sözleşmeden cayıldığında; sigortacı, fesih veya cayma bildirimini kendisi tarafından yapılmışsa, söz konusu bildirim tarihinden, diğer hâllerde sözleşmenin sona ermesinden itibaren, onbeş gün içinde, durumu sınırlı aynî hak sahiplerine bildirir. Sigorta sözleşmesi, aynî hak sahipleri yönünden sözleşmenin sona ermesinden itibaren onbeş gün süre ile geçerli olur. Durumu öğrenen aynî hak sahibi, bu onbeş gün içinde sözleşmeye devam edeceğini sigortacıya bildirmediği takdirde, sigorta sözleşmesi, aynî hak sahibi için de geçersiz hâle gelir. Aynî hak sahibi sözleşmeye devam etmek isterse, sigortacı haklı bir neden olmadığı sürece bu istemi reddedemez.

(6) Sigortacı, istem üzerine, sınırlı aynî hak sahibi olduğunu bildiren kişiye sigorta koruması ile sigorta bedelinin miktarı hakkında bilgi verir.

(7) Hak sahipliğini sigortacıya bildiren sınırlı aynî hak sahibi hakkında da 1416 ncı madde uygulanır.

(8) Bu madde hükümleri sigorta ettiren lehine kurulmuş sınırlı aynî haklar için uygulanmaz.

b) Haciz

Madde 1457 - (1) Sigortalı mal haczedilirse, sigortacı, zamanında bilgilendirilmek şartıyla, sigorta tazminatını icra müdürlüğüne ödeyerek borcundan kurtulur. Bir malın haczinde, icra memuru, borçludan söz konusu malların sigortalı olup olmadığını, sigortalı ise, hangi sigortacı tarafından sigorta edildiğini sorar; haczedilen malın sigortalı olduğunu öğrendikten sonra, sigorta tazminatının diğer bir bildirim kadar ancak icra müdürlüğüne ödenilmesiyle borçtan kurtulacağını sigortacıya ihtar eder.

II. Geçmişe etkili sigorta

Madde 1458 - (1) Sigorta, sigorta koruması sözleşmenin kurulmasından önceki bir tarihten itibaren sağlanacak şekilde yapılabilir. Ancak, rizikonun gerçekleştiği veya gerçekleşme olasılığının ortadan kalkmış olduğu, sözleşmenin yapılması sırasında, sigortacı ile sigorta ettiren ve sigortadan haberi olmak şartıyla, sigortalı tarafından biliniyorsa sözleşme geçersizdir. Rizikonun gerçekleştiği veya gerçekleşme olasılığının ortadan kalktığına sigorta ettiren veya sigortalı tarafından bilinip sigortacı tarafından bilinmediği durumlarda, sigortacı sözleşme ile bağlı olmamakla birlikte, ödenmesi gereken primin tamamına hak kazanır.

III. Tazminat ilkesi

1. Genel olarak

Madde 1459 - (1) Sigortacı, sigortalının uğradığı zararı tazmin eder.

2. Sigorta değeri

Madde 1460 - (1) Sigorta değeri sigorta olunan menfaatin tam değeridir.

3. Sigorta bedeli

Madde 1461 - (1) Sigortacının sorumluluğu sigorta bedeli ile sınırlıdır. Sigorta bedeli, rizikonun gerçekleştiği andaki sigortalı menfaatin değerini aşıya bile, sigortacı uğranılan zarardan fazlasını ödemez.

(2) Aynen tazmini öngören yeni değer sigortaları hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

4. Hükümleri

a) *Menfaat değerinin altında sigorta (eksik sigorta)*

Madde 1462 - (1) Sigorta bedeli, sigorta değerinden az olduğu takdirde, sigorta edilmiş menfaatin bir kısmının zarara uğraması hâlinde sigortacı, aksine sözleşme yoksa, sigorta bedelinin sigorta değerine olan oranına göre tazminat öder.

b) *Menfaat değerinin üzerinde sigorta (aşkın sigorta)*

Madde 1463 - (1) Sigorta bedeli sigorta olunan menfaatin değerinin üstünde ise, aşan kısım geçersizdir. Bu sebeple, sigorta bedeli ile sigorta priminin onu karşılayan kısmı indirilir ve tahsil edilmiş fazla prim geri verilir.

(2) Sigorta ettirenin, malî çıkar sağlamak amacıyla kötüniyetle yaptığı aşkın sigorta sözleşmesi geçersizdir. Sözleşme kurulurken geçersizliği bilmeyen sigortacı, durumu öğrendiği sigorta döneminin sonuna kadar prime hak kazanır.

c) *Takseli sigorta*

Madde 1464 - (1) Taraflar sözleşme ile sigorta değerini belirli bir para olarak belirlemişlerse, bu para taraflar arasında, sigorta değeri için esas olur.

(2) Takse esaslı şekilde fahiş ise, sigortacı taksenin indirilmesini isteyebilir. Umulan kazanç takselenmiş ise, taksenin sözleşme yapıldığı sırada ticarî tahminlere göre elde edilmesi mümkün görülen kazancı aşması hâlinde sigortacı bunun indirilmesini isteyebilir.

d) *Birden çok sigorta*

aa) *Kural*

Madde 1465 - (1) Aynı menfaatin, aynı rizikolara karşı, aynı süre için, birden çok sigortacıya, aynı veya farklı tarihlerde sigorta ettirilmesi hâlinde sigorta ettirene sigorta bedelinden daha fazlası ödenmez.

(2) Birden çok sigortada, sigorta ettiren, sigortacılardan herbirine hem rizikonun gerçekleştiğini hem de aynı menfaat için yapılan diğer sigortaları bildirir. Bu hükme aykırılık hâlinde 1446'ncı madde hükmü uygulanır.

bb) *Müşterek sigorta*

Madde 1466 - (1) Bir menfaat birden çok sigortacı tarafından aynı zamanda, aynı süreler için ve aynı rizikolara karşı sigorta edilmişse, yapılan birden çok sigorta sözleşmesinin hepsi, ancak sigorta olunan menfaatin değerine kadar geçerli sayılır. Bu takdirde sigortacılardan her biri, sigorta bedellerinin toplamına göre, sigorta ettiği bedel oranında sorumlu olur.

(2) Sözleşmelere göre sigortacılar müteselsilen sorumlu oldukları takdirde, sigortalı, uğradığı zarardan fazla bir para isteyemeyeceği gibi, sigortacılardan her biri yalnız kendi sözleşmesine göre ödemekle yükümlü olduğu bedele kadar sorumlu olur. Bu hâlde ödemede bulunan sigortacının diğer sigortacılara karşı haiz olduğu rücu hakkı, sigortacıların sigortalıya sözleşme hükümlerine göre ödemek zorunda oldukları bedeller oranındadır.

cc) Çifte sigorta

Madde 1467 - (1) Değerinin tamamı sigorta olunan bir menfaat, sonradan aynı veya farklı kişiler tarafından, aynı rizikolara karşı, aynı süreler için sigorta ettirilemez; sigorta ettirilmişse, sigorta ancak aşağıdaki hâl ve şartlarda geçerli sayılır:

a) Sonraki ve önceki sigortacılar onay verirlerse; bu takdirde, sigorta sözleşmeleri aynı zamanda yapılmış sayılarak riziko gerçekleştiğinde sigorta bedeli, 1466'ncı maddede gösterilen oranda sigortacılar tarafından ödenir;

b) Sigorta ettiren, önceki sigortadan doğan haklarını ikinci sigortacıya devir veya o haklardan feragat etmişse; bu takdirde, devir veya feragatin ikinci sigorta poliçesine yazılması şarttır; yazılmazsa ikinci sigorta sözleşmesi geçersiz sayılır;

c) Sonraki sigortacının, ancak önceki sigortacının ödemediği tazminattan sorumluluğu şart kılınmış ise; bu hâlde önceden yapılmış olan sigortanın ikinci sigorta poliçesine yazılması gerekir; yazılmazsa, ikinci sigorta sözleşmesi geçersiz sayılır.

dd) Kısmî sigorta

Madde 1468 - (1) Sigorta olunan menfaatin değeri önceki sözleşmeyle tamamen güvence altına alınamamışsa bu menfaat, arta kalan değerine kadar bir veya bir kaç defa daha sigorta ettirebilir. Bu takdirde, o menfaati sonradan sigorta eden sigortacılar, artık değerden dolayı sözleşmenin kuruluş tarihleri sırasıyla sorumlu olurlar. Aynı günde yapılmış olan sözleşmeler, aynı anda yapılmış sayılır.

e) Sigortacının sigortalanan menfaati inceleyebilmesi

Madde 1469 - (1) Sigortacı, sigorta süresi içinde sigortalı menfaatin değerini inceleyebilir.

IV. Sigorta edilen menfaatin sahibinin değişmesi

Madde 1470 - (1) Sigorta edilen menfaatin sahibinin değişmesi hâlinde, aksine sözleşme yoksa, sigorta ilişkisi sona erer.

V. Zarar gören mal ve zararın gerçekleştiği yerde değişiklik yapmama

Madde 1471 - (1) Sigorta ettiren, hasarın saptanmasından önce, hasar konusu yerde ve malda, hasar sebebinin veya zarar miktarının belirlenmesini güçleştirecek veya engelleyecek bir değişiklik yapamaz; meğerki, bu değişiklik sigortacının onayı veya zararı azaltma amacı ile yapılmış olsun.

(2) Yükümlülüğün kasıtlı ihlalinde, sigortacı tazmin borcundan kurtulurken, kusurlu ihlalde, ihlâl ile zarar miktarının arasında nedensellik bulunması hâlinde, kusurun ağırlığına göre tazminattan indirim gidilir.

VI. Halefiyet

Madde 1472 - (1) Sigortacı, sigorta tazminatını ödediğinde, hukuken sigortalının yerine geçer. Sigortalının, gerçekleşen zarardan dolayı sorumlulara karşı dava hakkı varsa bu hak, tazmin ettiği bedel kadar, sigortacıya intikal eder. Sorumlulara karşı bir dava veya takip başlatılmışsa, sigortacı, mahkemenin veya diğer tarafın onayı gerekmeksizin, halefiyet kuralı uyarınca, sigortalısına yaptığı ödemeyi ispat ederek, dava veya takibi kaldığı yerden devam ettirebilir.

(2) Sigortalı, birinci fıkraya göre sigortacıya geçen haklarını ihlâl edici şekilde davranırsa, sigortacıya karşı sorumlu olur. Sigortacı zararı kısmen tazmin etmişse, sigortalı kalan kısımdan dolayı sorumlulara karşı haiz olduğu başvurma hakkını korur.

B) Sorumluluk sigortaları

I. Genel hükümler

1. Sözleşmenin konusu ve kapsamı

Madde 1473 - (1) Sigortacı sorumluluk sigortası ile, aksine sözleşme yoksa, sigortalının sözleşmede öngörülen ve zarar daha sonra doğsa bile, sigorta süresi içinde gerçekleşen bir olaydan kaynaklanan sorumluluğu nedeniyle zarar görene, sigorta sözleşmesinde öngörülen miktara kadar tazminat öder.

(2) Sigorta, sigortalının işletmesi ile ilgili sorumluluğu için yaptırılmışsa, aksine sözleşme yoksa bu sigorta, sigortalının temsilcisi ile işletmenin veya işletmenin bir kısmının yönetiminde denetiminde ve işletmede çalıştırılan kişilerin sorumluluğunu da karşılar. Bu durumda sigorta başkası hesabına yapılmış sayılır.

2. Hukukî koruma

Madde 1474 - (1) Sigortalı aleyhine bir istem ileri sürüldüğünde, isteme ilişkin makûl giderler sigortacı tarafından karşılanır; sigorta bedelini aşan giderlerin ödenebilmesi için sözleşmede hüküm bulunmalıdır.

(2) Sigortacı, sigortalının istemi üzerine, giderler için avans vermek zorundadır.

3. Bildirim yükümlülüğü

Madde 1475 - (1) Sigortalı sorumluluğunu gerektirecek olayları, bir hafta içinde, sigortacıya bildirir.

(2) Sigortalı kendisine yapılan istemi, sözleşmede başka bir başlangıç tarihi öngörülmemişse, istem tarihinden itibaren bir hafta içinde sigortacıya bildirir.

Bildirim yükümlülüğünün ihlâli hâlinde, 1446'ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümleri kıyas yolu ile uygulanır.

4. Sigortacının yardımları

Madde 1476 - (1) Sigortacı, 1475'inci maddeye uygun olarak bildirimde bulunulması tarihinden itibaren beş gün içinde, zarara uğrayanın istemleriyle ilgili olarak ve sigortalının adına, fakat sorumluluk ve tüm giderler kendisine ait olmak üzere, gerekli hukukî işlemlerin gerçekleştirilip, kararların alınmasını ve ayrıca savunmaya yardımda bulunmayı üstlenip üstlenmeyeceğini sigortalıya bildirir; aksi hâlde dördüncü fıkra uygulanır.

(2) Birinci fıkrada belirlenen sürenin sonuna kadar yapılması zorunlu işlemleri sigortalı yürütür.

(3) Sigortacı birinci fıkra anlamında üstlenmede bulunmuşsa, sigortalının hak ve menfaatlerini gözetir.

(4) Sigortacı bildirimde bulunmamışsa, sigortalı aleyhine kesinleşen tazminatı öder. Ancak, sigortalının sigortacının onayını almadan yaptığı sulh sözleşmesi, bildirimden itibaren onbeş gün içinde onay verilmemişse, sigortacıya karşı geçersizdir; sigortacı haklı olmayan sebeplerle sulhe onay vermekten kaçınamaz.

5. Kasten neden olma

Madde 1477 - (1) Sigortacı, sigortalının, sorumluluk konusu olayı kasten gerçekleştirmesinden doğan zararlardan sorumlu olmaz.

6. Doğrudan doğruya dava hakkı

Madde 1478 - (1) Zarar gören, uğradığı zararın sigorta bedeline kadar olan kısmının tazminini, sigorta sözleşmesi için geçerli zamanaşımı süresi içinde kalmak şartıyla, doğrudan doğruya sigortacıdan isteyebilir.

7. Sigortacının zarar görenden bilgi alma hakkı

Madde 1479 - (1) Sigortacı, zarara sebep olan olayın ve zarar miktarının belirlenmesi amacıyla, zarar görenden bilgi isteyebilir. Zarar gören, sağlanması olanağı bulunan ve istenilmesi haklı

görülebilecek ilgili tüm belgeleri sigortacıya vermek zorundadır. Zarar görenin bu zorunluluğa uymaması hâlinde, durumun zarar görene yazılı bildirilmiş olması kaydıyla, sigortacının sorumluluğu, zorunluluk yerine getirilmiş olsaydı ödemek zorunda kalacağı miktarla sınırlıdır.

8. Takas

Madde 1480 - (1) Sigortacı, zarar görene ödeyeceği sigorta tazminatını, sigorta sözleşmesinden doğan alacakları ile takas edemez.

9. Halefiyet

Madde 1481 - (1) Sigortacı, sigorta tazminatını ödedikten sonra hukuken sigortalı yerine geçer. Sigortalının gerçekleşen zarardan dolayı sorumlulara karşı dava hakkı varsa bu hak, tazmin ettiği bedel tutarında sigortacıya ait olur.

(2) Sorumlulara karşı bir dava veya takip başlatılmışsa, sigortacı mahkemenin veya diğer tarafın onayı gerekmeksizin, halefiyet kuralı gereğince, sigortalısına yaptığı ödemeyi ispat ederek, dava veya takibi kaldığı yerden devam ettirebilir.

(3) Sigortalı veya zarar gören, birinci fıkra gereğince sigortacıya geçen haklarını ihlâl edici şekilde davranırsa, sigortacıya karşı sorumlu olur.

10. Zamanaşımı

Madde 1482 - (1) Sigortacıya yöneltilecek tazminat istemleri, sigorta konusu olaydan itibaren **beş yılda zamanaşımına uğrar.**

II. Zorunlu sorumluluk sigortaları

1. Sözleşme yapma zorunluluğu

Madde 1483 - (1) Sigortacılar, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, faaliyet gösterdikleri dalların kapsamında bulunan zorunlu sigortaları yapmaktan kaçınamazlar.

2. Zarar görenle olan ilişkide ifa yükümlülüğü

Madde 1484 - (1) Sigortacı, sigortalıya karşı ifa borcundan tamamen veya kısmen kurtulmuş olsa da, zarar gören bakımından ifa borcu, zorunlu sigorta miktarına kadar devam eder.

(2) Sigorta ilişkisinin sona ermesi, zarar görene karşı ancak, sigortacının sözleşmenin sona erdiğini veya ereceğini yetkili yerlere bildirmesinden bir ay sonra hüküm doğurur.

(3) **Zarar, sosyal güvenlik kurumları tarafından karşılandığı ölçüde sigortacının sorumluluğu sona erer.**

III. Sorumluluk sigortalarına uygulanacak maddeler

Madde 1485 - (1) Sorumluluk sigortalarına genel hükümlerle birlikte, 1454 üncü ve 1458'inci maddeler, 1466'ncı maddenin birinci fıkrası ve 1471 inci madde de uygulanır.

C) Koruyucu hükümler

Madde 1486 - (1) 1453 üncü maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesine, 1458'inci maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesine, 1459 ve 1461 inci madde hükümlerine, 1463 üncü maddenin birinci fıkrasına, 1472 ve 1477 nci maddeler hükümlerine aykırı yapılan sözleşmeler geçersizdir.

(2) 1456'ncı maddenin birinci fıkrasına, 1465 ilâ 1468, 1479, 1480, 1482, 1484 ve 1485'inci maddeler hükümlerine aykırı sözleşme şartları geçersizdir.

(3) 1471 inci maddenin ikinci fıkrası, 1474 ilâ 1476'ncı maddeleri hükümleri sigortalı aleyhine değiştirilemez; değiştirilirse kanun hükümleri uygulanır.

İKİNCİ BÖLÜM Can Sigortaları

A) Hayat sigortası

I. Tanım

Madde 1487 - (1) Hayat sigortası ile sigortacı, belli bir prim karşılığında, sigorta ettirene veya onun belirlediği kişiye, sigortalının ölümü veya hayatta kalması hâlinde, sigorta bedelini ödemeyi üstlenir.

(2) Hayatı sigorta edilen kimse, ilk primin ödenmesinden önce ölmüşse sigorta sözleşmesi geçersizdir.

II. Tontin

Madde 1488 - (1) Birden çok kişi tarafından verilen katkı payları ile oluşturulan varlıkların, belirli bir tarihte hayatta kalanlar ve ölenin önceden belirlemiş olması hâlinde, lehdarlar arasında paylaştırılması ilkesi uyarınca tontinler kurulabilir.

III. Sözleşmeden cayma

Madde 1489 - (1) Sigorta ettiren, sözleşmenin kurulmasından sonra ve onbeş gün içinde sözleşmeden cayabilir. Süre, sigortacının sigorta ettirene cayma hakkını kullanabileceğini bildirmesiyle başlar. Bilgilendirmenin yapıldığı sigortacı tarafından ispatlanır. Bilgilendirme yapılmamışsa cayma hakkı ilk primin ödenmesinden bir ay sonra sona erer.

(2) 1430 uncu madde hükmü saklıdır.

IV. Hayatı sigorta edilecek kişi

Madde 1490 - (1) Sigorta ettiren, kendisinin veya başkasının hayatını, ölüm veya hayatta kalma ihtimallerine karşı sigorta ettirebilir.

(2) Başkasının hayatı üzerine sigorta yapılabilmesi için, o kişinin hayatının devamında lehdarın menfaatinin bulunması şarttır. Ayrıca, ölüm olasılığına karşı yapılan sigortalarda, sigorta bedelinin mütad cenaze giderlerini aşması hâlinde sigortalının, sigortalının kanunî temsilci ile temsil edildiği hâllerde ise kanunî temsilcisinin, yazılı izni gerekir. Sigortalı onbeş yaşından büyükse kanunî temsilcinin dışında ayrıca onun da izni alınır. İzin olmadan yapılan sözleşme, sonradan onaylanmadığı takdirde geçersizdir.

(3) Yasal temsilcinin lehdar olarak atadığı veya kendisinin sigorta ettiren olduğu durumlarda, yasal temsilcinin iznin verilmesinde sigortalıyı temsil yetkisi yoktur.

(4) Menfaat şartının sözleşmenin yapılmasından sonra ortadan kalkması hâlinde sözleşme o andan itibaren geçersiz hâle gelir; ancak, sigorta ettirene iştirâ değeri ödenir.

V. Sigorta değeri

Madde 1491 - (1) Bir kimsenin hayatı bir veya bir kaç sigortacı tarafından çeşitli bedeller üzerine sigorta ettirilebilir.

(2) Ödenecek bedelin menfaatten daha fazla olduğu durumlarda, aşan kısım sigortalının lehine yapılmış sayılır.

VI. Doktor incelemesi

Madde 1492 - (1) Sigorta ettiren ile sigortacı arasında, sigorta edilecek kişinin doktor incelemesinden geçmesi kararlaştırılmış olsa bile, sigortacı sigortalanan kişiyi bu incelemeyi yaptırmaya zorlayamaz.

VII. Lehdar

1. Atanması ve değiştirilmesi

Madde 1493 - (1) Sigorta ettiren, 1490 ıncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları saklı kalmak üzere, gerçek ya da tüzel kişi lehine sigorta sözleşmesi yapabilir.

(2) Sigorta ettiren, atadığı lehdarı sigortacıya bildirir.

(3) Lehdarın sigortacıya bildirilmemiş olması hâlinde, sigortacı iyiniyetle yaptığı ödeme ile borcundan kurtulur.

(4) Sigorta ettiren, değiştirme hakkından vazgeçtiğini sigorta poliçesine yazdırmakla beraber sigorta poliçesini lehdara teslim etmişse, o kişiyi değiştiremez. Duraksama hâlinde, sigorta ettirenin lehdarı değiştirme hakkını saklı tuttuğu kabul edilir. Sigorta ettirenin lehdarı değiştirme hakkından açıkça vazgeçtiği ve sigorta poliçesinin lehdara verildiği hâllerde bile, mirasçılıktan çıkarma veya hibeden rücu hâlleri gerçekleşmiş yahut ilgililer arasında o kişinin lehdar olarak atanmasına ilişkin sebep ortadan kalkmış ise, lehdar değiştirilebilir.

(5) Lehdar atanması ve lehdar değişiklikleri sigortacının iznine bağlı değildir.

(6) Lehdarın değiştirilemeyeceği durumlarda, sigorta ettiren tarafından ayrılma ve ödünç alma hakları kullanıldığı takdirde, ödenecek tutar üzerinde lehdar hak sahibi olduğu gibi, rizikonun gerçekleşmesinden önce sigortacının iflâsı sonucu ödenecek miktar üzerinde de, aksine sözleşme yoksa, lehdar hak sahibidir.

(7) Sigortacıdan edimi istem ve tahsil yetkisi, aksine sözleşme yoksa, lehdara aittir.

2. Lehdar atanmasına ilişkin yorum kuralı

Madde 1494 - (1) Ölüm rizikosuna karşı yapılmış sigortalarda, birden fazla kişi payları belirtilmeksizin lehdar olarak atanmışsa, sigorta bedeli üzerinde hepsi eşit oranda hak sahibidir. Hak sahiplerinden biri tarafından alınmayan pay, diğerlerinin payına eklenir. Mirasın reddi veya mirastan vazgeçme lehdarın hakkı üzerinde etkili olmaz.

(2) Ölüm rizikosuna karşı yapılan sigortalarda lehdar belirtilmemişse, sözleşmenin sigorta ettirenin mirasçıları lehine, yaşama ihtimaline karşı yapılmış sigortalarda ise sigortalı lehine yapıldığı kabul olunur.

VIII. Sigorta ettiren lehine hak

Madde 1495 - (1) Lehdarın, sigortacıya karşı, istem hakkını kazanamaması hâlinde, bu hak sigorta ettirene, onun da ölmüş olması hâlinde, mirasçılarına geçer.

IX. Grup sigortaları

Madde 1496 - (1) En az on kişiden oluşan, sigorta ettiren tarafından, belirli ölçütlere göre kimlerden oluştuğunun saptanabilmesi olanağı bulunan bir gruba dâhil kişiler lehine, tek bir sözleşme ile sigorta yapılabilir. Sözleşmenin devamı sırasında gruba dâhil herkes sigortadan, grup sigortası sözleşmesi sonuna kadar yararlanır. Sözleşmenin kurulmasından sonra grubun on kişinin altına düşmesi sözleşmenin geçerliliğini etkilemez.

(2) Grupta yer alan her kişiye poliçe içeriğini özetleyen bir belge verilebilir.

(3) Grup sigortalarında lehdarı atama hakkı, aksine sözleşme yoksa, grupta yer alan kişiye aittir.

(4) Sözleşme süresi içinde gruptan ayrılma hâlinde grup sigortası ile sağlanan güvence, aksine sözleşme yoksa, sigorta ettiren, sigortalı veya lehdar tarafından bireysel şekilde devam ettirilebilir. Sigortalı veya lehdarın sözleşmeye bireysel şekilde devam etmesi ancak, sigorta ettiren sıfatıyla olur. Bu kişiler geçmiş günlere ait kendilerine düşen prim borçlarından, önceki sigorta ettirenle birlikte sorumludur.

(5) Grup sigortalarında ayrılma, ödünç alma, indirme, bildirim yükümlülüğü ve ilgili diğer konular Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık tarafından çıkartılacak yönetmelikle düzenlenir.

X. Beyanlar

1. Yanlış yaş beyanı

Madde 1497 - (1) Sigortalının sözleşmenin yapılması sırasında yaşını yanlış bildirilmesi sonucu prim düşük belirlenmişse, sigorta bedeli, gerçek yaşa göre alınması gereken primin, belirlenen prime

olan oranına göre ödenir. İndirimden önce riziko gerçekleşip sigorta bedeli ödenmiş ise, sigortacı ödediği fazla kısmın geriye verilmesini faiziyle birlikte isteyebilir.

(2) Gerçek yaşa göre fazla prim ödenmesi hâlinde, sigorta bedeli ödenen prime göre artırılır. Arttırmadan önce sigorta bedeli ödenmiş ise, eksik kısım sigortacı tarafından tamamlanır.

(3) Sigortacı, yanlış yaş bildirim sebebiyle sadece gerçek yaşın, sözleşmenin yapıldığı sırada teknik esaslara göre belirlenen sınırlar dışında kalması hâlinde, sözleşmeden cayabilir.

2. Sözleşmenin yapılması sırasındaki beyan yükümlülüğünün ihlâli

Madde 1498 - (1) Sigortacı, yenilemeler de dâhil olmak üzere, sözleşmenin yapılmasından itibaren beş yıl geçmişse, sigorta ettirenin sözleşmenin kurulması sırasında beyan yükümlülüğünü ihlâl etmiş olması nedeniyle sözleşmeden cayamaz, sadece prim farkı isteyebilir; meğerki, ihlâl yükümlülüğü kasıtlı bir şekilde ihlâl edilmiş olsun. Sigorta ettiren, prim farkını ödemeyi kabul etmezse sigortacı riziko gerçekleştiğinde, ödenen primle ödenmesi gereken prim arasındaki oranı dikkate alarak sigorta bedelini öder. Ancak, risk artışı bildirim yükümlülüğünün ihlâli nedeniyle sigortacının teknik esaslarına göre saptanan sınırlarının dışında kalmışsa, sigortacı sözleşmeden cayabilir. Yenilenen sözleşmelerde bu süre, ilk sözleşmenin yapıldığı tarihten başlar.

3. Sözleşmenin devamı sırasındaki beyan yükümlülüğünün ihlâli

Madde 1499 - (1) Sigortacı, rizikonun artmasından itibaren, yenilemeler de dâhil olmak üzere beş yıl geçmişse, sigorta ettirenin beyan yükümlülüğünün ihlâl edilmiş olması nedeniyle sözleşmeyi feshedemez; sadece prim farkı isteyebilir; meğerki, bildirim yükümlülüğü kasıtlı bir şekilde ihlâl edilmiş olsun. Sigorta ettiren prim farkını ödemeyi kabul etmezse, riziko gerçekleştiğinde sigortacı ödenen primle ödenmesi gereken prim arasındaki oranı dikkate alarak, sigorta bedelini öder. Ancak, bildirim yükümlülüğünün ihlâli nedeniyle riziko artışı, teknik esaslara göre tespit edilen sınırlar dışında kalmış ise, sigortacı sözleşmeyi feshedebilir.

XI. Sigortadan ayrılma

Madde 1500 - (1) Sigorta ettiren, en az bir yıldan beri yürürlükte bulunan ve bir yıllık primi ödenmiş olan sigorta sözleşmelerinde, istediği zaman sözleşmeyi sona erdirerek sigortadan ayrılabilir. Ayrılma değeri, ayrılmanın istenildiği andaki genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun bir biçimde hesaplanan değerdir.

(2) Yaşama olasılığına karşı yapılan sigortalarda, sigortacıdan ayrılma değerinin istenilebilmesi için sigortalının sağlıklı olduğunu ispat etmesi gerekir.

XII. Ödünç verme

Madde 1501 - (1) En az bir yıldan beri yürürlükte bulunan ve bir yıllık primi ödenmiş olan sigorta sözleşmelerinde, sigorta ettirenin istemesi hâlinde sigortacı, istem anındaki, genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun bir biçimde hesaplanan değer üzerinden sigortalıya ödünç para vermek zorundadır.

XIII. Prim ödenmesinden başışık sigorta

Madde 1502 - (1) En az bir yıldan beri yürürlükte bulunan ve bir yıllık primi ödenmiş olan sigorta sözleşmelerinde, sigorta ettiren daha sonra prim ödeme borcunu yerine getirmezse, sigortacı bu sebeple sözleşmeyi feshedemez ve prim isteyemez. Bu hâlde sigorta, prim ödenmesinden başışık sigortaya dönüşür. Prim ödenmesinden başışık sigortada, sigorta bedeli ödenen primle poliçe uyarınca ödenmesi gereken prim arasındaki orana göre ödenir.

XIV. İntihar

Madde 1503 - (1) Sigortalı, yenilemeler de dâhil olmak üzere, en az üç yıldan beri devam eden ve ölüm güvencesi veren bir sözleşmede, bu süre geçtikten sonra intihar ederse veya intihara teşebbüs sonucu ölürse, sigortacı sigorta bedelini ödemekle yükümlüdür.

(2) Sigortalının intiharı veya intihara teşebbüsü, akıl yetilerindeki bir rahatsızlık sonucu üç yıldan önce gerçekleşmiş olsa bile, sigortacı sigorta bedelini ödemek zorundadır.

XV. Sigorta ettiren veya lehdarın sigortalıyı öldürmesi

Madde 1504 - (1) Sigorta ettiren, sigorta bedelini ödeme borcunun doğmasını sağlamak amacıyla sigortalıyı öldürür veya öldürülmesinde suç ortaklığı ederse, sigortacı bedel ödeme borcundan kurtulur.

(2) Lehdar, sigortalıyı öldürmüş veya onun öldürülmesinde herhangi bir şekilde suç ortaklığı etmişse, sigorta bedelinden yoksun kalır ve bu bedel ölenin mirasçılarına geçer.

XVI. Lehdarın sigorta ettirenin yerine geçmesi

Madde 1505 - (1) Sigorte ettiren lehine sigorta sözleşmesinden doğan alacaklar ihtiyaten veya icraen haczedilirse ya da sigorta ettiren hakkında iflâsın açılmasına karar verilirse, adı belirtilerek gösterilmiş olan lehdar, sigorta sözleşmesine sigorta ettirenin onayı ile onun yerine taraf olabilir.

(2) Lehdar sözleşmeye taraf olursa, sözleşmenin sigortacı tarafından feshi hâlinde haczi uygulatan alacaklının veya iflâs masasının alacaklarını, sigorta ettirenin sigortacıdan isteyebileceği miktara kadar karşılamakla yükümlüdür.

(3) Sözleşmede lehdar hiç veya adı belirtilerek gösterilmemişse, birinci fıkrada açıklanan hak, sigorta ettirenin eşine ve çocuklarına geçer.

(4) Lehdarın veya eş ve çocuklarının, sigorta ettirenin yerine sözleşmeye taraf olabilmeleri için, sigortacıya bildirimde bulunmaları şarttır. Lehdarın veya eş ve çocuklarının haczi öğrendikleri veya iflâsın açıldığı tarihten başlayarak, bir ay içinde bildirim yapmamaları hâlinde, birinci fıkrada açıklanan hak düşer.

XVII. Sigortacının iflâsı

Madde 1506 - (1) Sigortacının iflâsının açıldığı tarihte, bir yıldan uzun süreli sigortalarda, riziko gerçekleşmemiş veya gerçekleşmiş fakat bedel ödenmemişse, ilk hâlde iflâsın açıldığı, ikincisinde ise rizikonun gerçekleştiği andaki matematik karşılıklar hak sahiplerine ödenir. Rizikonun gerçekleştiği durumlarda, matematik karşılıkları aşan kısım, sigortacının güvencesinden karşılanır; açık kalan miktar garameye girer.

B) Kaza sigortası

I. Genel olarak

Madde 1507 - (1) Kaza sigortası, belli bir prim karşılığında, sigortalının uğrayacağı kaza, hastalık sonucu ölüm, geçici veya sürekli sakatlık ya da işgörmezlik hâlleri için sigorta güvencesi sağlar. Ölüm, ani olarak veya kaza tarihinden itibaren en çok bir yıl içinde ya da hastalık sonucu gerçekleşmişse, sigorta bedeli sigorta ettirene yahut onun tarafından belirlenmiş kişiye; geçici ve sürekli sakatlık veya işgörmezlik hâllerinde ise sigortalıya ödenir.

(2) Geçici olarak çalışma gücünden yoksun kalan sigortalıya, poliçede yazılı süre ile sınırlı olmak üzere, yoksunluğun devam ettiği süre için günlük hesabıyla tazminat verilir.

II. İyileştirme giderleri

Madde 1508 - (1) Sigortacı, aksine sözleşme yoksa, poliçede yazılı bedelden başka, sigortalının yaptığı iyileştirme giderlerini de ödemekle yükümlüdür.

III. Sigortalı

Madde 1509 - (1) Kazaya karşı sigorta, sigorta ettirenin veya başkasının uğrayabileceği kazalara karşı yapılabilir.

IV. Uygulanacak hükümler

Madde 1510 - (1) Hayat sigortalarında sigortalıyı düzenleyen 1490 ıncı maddenin ikinci ilâ dördüncü fıkraları, kaza sonucu ölüm rizikosu için yapılan sigortalarda da uygulanır.

(2) Hayat sigortalarına ilişkin diğer hükümler, kaza sigortası hakkında da kıyas yoluyla uygulanır.

(3) Gerçek zararın sigortacı tarafından karşılanması öngörülmüş ise, zarar sigortalarına ilişkin hükümler, kıyas yoluyla kaza sigortası hakkında da uygulanır.

C) Hastalık ve sağlık sigortası

I. Sigortanın yaptırılması

Madde 1511 - (1) Hastalık ve sağlık sigortaları, sigortalı lehine yapılabilir; hastalık sigortalarında, lehdar da belirlenebilir.

II. Güvenceler

1. Sigorta güvencesi

Madde 1512 - (1) Sigortacı, hastalık sigortası ile sözleşmede öngörülen hastalıklardan birinin veya bir kaçının, sözleşme süresi içinde gerçekleşmesi veya ortaya çıkması hâli için sigorta güvencesi sağlar. Sözleşmede birden çok hastalık sigorta güvencesine bağlanmışsa, hastalıklardan birinin gerçekleşmesi veya ortaya çıkması hâlinde bedel ödenir ve sözleşme sona erer. Güvencenin, aksine sözleşme yoksa, hastalıklardan sadece birinin gerçekleşmesi hâli için verildiği kabul edilir.

2. Sağlık sigortası güvenceleri

Madde 1513 - (1) Sağlık sigortası ile sigortacı;

a) Hastalık sonucu gerekli hâle gelen ilaç dâhil, her türlü tıbbî bakım, gebelik ve doğum, hastalıkların erken tanısına yönelik, ayaktaki incelemeler de içinde olmak üzere, sözleşmede kararlaştırılan giderleri,

b) Tedavinin tıbben yatarak yapılmasının gerekli olduğu durumlarda günlük hastane giderleri;

c) Sigortalının, hastalık sonucu çalışmaması nedeniyle elde edemediği kazançlar için kararlaştırılan günlük iş görememe parası,

d) Sigortalı, bakıma gereksinim duyar duruma geldiği takdirde, bakım nedeniyle doğan giderler veya kararlaştırılan gündelik bakım parası

için güvence verir.

(2) Güvence, aksine sözleşme yoksa, birinci fıkradaki tutarların tümünü kapsar.

III. Sigorta değeri

Madde 1514 - (1) Sigortalının sağlığı, hastalık sigortaları ile meblağ sigortası şeklinde düzenlenen sağlık sigortalarında bir veya bir kaç sigortacı tarafından, çeşitli bedellerle sigorta ettirilebilir.

(2) Ödenecek bedelin menfaatten fazla olduğu durumlarda, aşan kısım sigortalının lehine yapılmış sayılır.

IV. Hastalık sigortasında lehdar

Madde 1515 - (1) Lehtarını belirleyerek başkasının hastalığı üzerine sigorta yapılabilmesi için, o kimse ile lehdar arasında bir menfaat ilişkisinin bulunması ve sigortalının yazılı izni gerekir. Sigortalının yasal temsilcisinin bulunduğu durumlarda, yazılı izin yasal temsilci tarafından verilir. Sigortalı onbeş yaşını doldurmuşsa, ayrıca onun da izni alınır; aksi takdirde yapılan sözleşme geçersizdir.

(2) Yasal temsilcinin, lehdar olarak belirlendiği veya sigorta ettiren olduğu hâllerde, iznin verilmesinde sigortalıyı temsil yetkisi yoktur.

(3) Sigorta ettiren, belirlediği lehdarı sigortacıya bildirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülük yerine getirilmediği takdirde, sigortacı iyiniyetle yaptığı ödeme ile borcundan kurtulur.

(4) Lehdarın belirtilmediği hâllerde, sigortanın sigortalı lehine yapıldığı kabul edilir.

V. Bekleme süresi

Madde 1516 - (1) Bekleme sürelerini öngören sigorta sözleşmelerinde, bekleme süresinin üst sınırı Hazine Müsteşarlığınca veya Müsteşarlığın uygun göreceği bir kurum tarafından belirlenir.

VI. Yeni doğan bebeğin ve evlat edinilenin sigorta kapsamında olması

Madde 1517 - (1) Doğum sırasında, ana babadan biri için yaptırılmış bir hastalık veya sağlık sigortasının bulunması hâlinde, aksine sözleşme yoksa doğumun tamamlanmasından itibaren bebek,

ek prim olmaksızın sigortanın kapsamına girer. Ancak, bunun için doğumun en geç iki ay içinde sigortacıya bildirilmesi gerekir.

(2) Evlat edinilen küçükler hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.

VII. Bilgi isteme hakkı

Madde 1518 - (1) Sigortacı, ifa yükümlülüğünü incelerken, ilgili kişinin veya onun yasal temsilcisinin istemesi hâlinde, bunlarca belirlenen doktora, güvence kapsamındaki hastalığın gerçekleşip gerçekleşmediği ve tıbbî nitelikte bir iyileştirme işleminin uygulanmasının gerekliliği konusunda aldığı rapor hakkında bilgi ve rapor üzerinde inceleme olanağını vermek zorundadır.

VIII. Hastalık ve sağlık sigortasına uygulanacak diğer hükümler

Madde 1519 - (1) Hayat sigortalarına ilişkin hükümler 1497 ve 1504 üncü maddeler hükümleri dışında hastalık sigortasına da uygulanır. Ancak hastalık sigortasına 1503 üncü maddenin uygulanabilmesi, sözleşmede öngörülen rizikonun intihara teşebbüs nedeniyle gerçekleşmiş olmasına bağlıdır.

(2) Sigortalının uğradığı hastalık, ilaç ve tedavi giderleri için harcama yapılması gibi gerçek zararların sigortacı tarafından karşılanması öngörülen sağlık sigortalarında ise, genel hükümler dışında, zarar sigortalarına ilişkin hükümler ile 1500 ilâ 1502'nci maddeler hükümleri sağlık sigortası hakkında da uygulanır.

IX. Koruyucu hükümler

Madde 1520 - (1) 1487 nci maddenin ikinci fıkrasına, 1490 ıncı maddenin ikinci fıkrasının ilk cümlesine ve dördüncü fıkrasına, 1504 üncü madde hükmüne ve 1515'inci maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinin ilk kısmına aykırı sözleşmeler geçersizdir.

(2) 1490 ıncı maddenin üçüncü fıkrasına, 1491 inci maddenin ikinci fıkrasına, 1496'ncı maddenin birinci fıkrasına, 1506'ncı madde hükmüne, 1507 nci maddenin birinci fıkrasına, 1510 uncu, 1511 inci madde hükümlerine, 1514 üncü maddenin ikinci fıkrasına, 1515'inci maddenin birinci fıkrasının ikinci cümlesine ve ikinci fıkrasına, 1518 ve 1519'uncu maddeler hükümlerine aykırı sözleşme şartları geçersizdir.

(3) 1489'uncu madde hükmü, 1490 ıncı maddenin ikinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümleleri, 1492'nci madde hükmü, 1497 ilâ 1503 üncü madde hükümleri, 1515'inci maddenin birinci fıkrasının son cümlesi ve 1517 nci madde hükmü sigorta ettiren, sigortalı ve lehtar aleyhine değiştirilemez; değiştirilirse kanun hükümleri uygulanır.